

Шапаренко О.В.

ПРИНЦИП СВІДОМОСТІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Як відомо, навчання іноземної мови здійснюється на основі дидактичних та методичних принципів. *Принцип свідомості*, який належить до низки дидактичних принципів, передбачає цілеспрямований відбір навчального мовного та мовленнєвого матеріалу, який забезпечує розвиток пізнавальних здібностей студентів.

Питання вдосконалення методик викладання іноземних мов висвітлюються в роботах Бігич О. Б. [1], Карпової О. О. [2], Тарнопольського О. Б. [3], Шаульза Дж. [9], та інші.

Еліс Р. [4], Мошковіц Г. [6], Еші Маріус-Костель [5], Гонзалез Ф. [10] розглядали дидактичні та методичні принципи та зв'язок процесу навчання з соціумом. Гонзалез Ф. [10] запропонував теорію суб'єктивності як психологічну основу для розробки навчальних програм з урахуванням свідомої участі студентів у процесі навчання.

На думку психологів, свідомість — це індивідуальне усвідомлення своїх унікальних думок, спогадів, почуттів, відчуттів і оточення. По суті, свідомість — це суб'єктивне усвідомлення себе та навколишнього світу. Це усвідомлення є унікальним для кожного.

Сучасний дослідник проблем педагогіки Еші Маріус-Костель пропонує “принцип свідомої та активної участі студентів у навчальному процесі” поряд із іншими принципами, такими як “принцип ґрунтового засвоєння знань, умінь і навичок, принцип доступності та індивідуальності, принцип зв'язку теорії з практикою, принцип систематизації та наступності, принцип інтуїції (єдності між конкретним і абстрактним, єдності між чуттєвим і раціональним) і принцип зворотного зв'язку (зворотного зв'язку чи ретроактивності) [5]” (2010)(с. 26).).

Принцип свідомої та активної участі студентів у навчальному процесі не новий, його можна знайти в першому формулюванні у Яна Амоса Коменського (Коменського). Цей принцип пізніше також згадується Жаном Жаком Руссо, Йоганном Генріхом Песталоцці та іншими відомими вченими. Згідно з цим принципом, вихованці повинні мати свідоме ставлення та приймати активну участь у дидактичній діяльності. Іншими словами, підхід до змісту має вийти в комплексний вимір, щоб можна було виконувати інтерактивну та ефективну діяльність. Еші Маріус-Костель вважає, що «свідома участь студентів у процесі навчання передбачає, з одного боку, здатність чітко та глибоко розуміти інформаційний зміст, а з іншого боку, здатність робити концептуально-теоретичні співвідношення.

Вважається, що дотримання цього принципу у викладанні дисциплін *Іноземна мова, Іноземна мова у професійно-діловому спілкуванні, Іноземна мова у професійній діяльності* у вищій школі, зокрема в УПА, передбачає виконання наступних умов:

1) в робочих програмах дисциплін мають бути чітко представлені та пояснені цілі та набуті компетенції в результаті дидактичної діяльності;

2) раніше створена інформація повинна бути ефективно співвіднесена з новоотриманою інформацією [7];

3) основним критерієм у навчальній діяльності студентів має бути підтримка сильної мотивації щодо розвитку навчальної діяльності [8];

Shaules. – Boston, MA : Intercultural Press, 2014. – 240 p.

10. Walfredo Gonzalez Hern´andez. Didactic principles: A proposal from the theory of subjectivity. Culture & Psychology 2021, Vol. 0(0) 1–13 Didactic principles: A proposal from the theory of subjectivity (fernandogonzalezrey.com).